

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

והא קא משמע לן. ממתי דאפי' במקום שנטולין שבר וכו'. ולהכי לא ילמדנו מקרא דהואיל ושרי למשקל שבר אס מלמדו בחנם מהני ליה מן השבר שהיה לו ליתן: רב אמר. מאי טעמא התיירו למשקל שבר מן המקרא מפני שאין נטולין שבר אלא על שבר שימור שמשמרין התינוקות שאין מניחין אותן ללאת ולעבוק דברים בטלים ולא שבר לימוד המקרא וקטנים דלריכין שימור למדן מקרא ולא גדולים ולהכי לא ילמדנו מקרא לקטנים בחנם דהואיל ושרי למשקל עלייהו שבר קמהני (א) השבר שהיה לו ליתן אבל מלמדו מדרש דקטנים אין לומדים מדרש אלא לגדולים וגדולים לית להו שבר שימור ולא קמהני להו כלל ולהכי שרי: ורבי יוחנן אומר שבר פיסוק טעמים. שקיל מנייהו שמלמדס ניקוד וטעמים והואו שבר מני למשקל ופיסוק טעמים אינו אלא במקרא ולהכי לא ילמדנו מקרא: (ב) בקטן. (משום דקא מהני ליה שמניח לו את השבר) תרין ממתי דקמני לא ילמדנו מקרא (ג) בקטן משום דקא מהני ליה שמניח לו את השבר שהיה לו ליתן: ופכי קמני לא ילמדנו מקרא לקטן. בחנם משום דקא מהני ליה שבר השימור אבל דאס היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא גדול משום דאיהו לא כריך שימור ולא קמהני ליה ולבניו נמי הואיל ואזיהו עמהס הוא משמרס וליכא שבר שימור: לא קורין כחילה בשבת. אין מתחילין ללמד כחילה בשבת דבר דבר שלל למדו עולם שונין בראשון כלומר דבר שלל מדוהו כבר פעס ראשונה לומדים אותו פעס שניה בשבת. ולהכי קמני בראשון דרבנא קמ"ל אע"פ

שלא למדוהו התינוקות אלא פעס אחת שונין: בשלמא למאן דאמר שבר פיסוק טעמים. שרי למשקל: היינו דאין קורין כחילה בשבת. דהואיל ועוולס לא למדו דבר זה אלא עכשו אינו מלמדו אלא שבר ואתי למשקל שבר בשבת. אבל שונין דעביד ליה בלא שבר: אמאי שונין בראשון. אפילו שונין לא דהא איכא שבר שימור דשבת ואתי למשקל שבר בשבת: (א) שלל דקמני ומישרי שרי: דהניא השובר את הפועל. שנתן לו שברו לו יום: לשמור את הסינוק. מטומאה: לשמור את הורעים. לנזרך העומר: אס

מקרא לגדול דלא צעי שימור דלרב אסור דס"ל דפיסוק טעמים דאורייתא ולרבי יוחנן שרי למשקל: שרי למשקל: היינו דאין קורין כחילה בשבת. דהואיל ועוולס לא למדו דבר זה אלא עכשו אינו מלמדו אלא שבר ואתי למשקל שבר בשבת. אבל שונין דעביד ליה בלא שבר: אמאי שונין בראשון. אפילו שונין לא דהא איכא שבר שימור דשבת ואתי למשקל שבר בשבת: (א) שלל דקמני ומישרי שרי: דהניא השובר את הפועל. שנתן לו שברו לו יום: לשמור את הסינוק. מטומאה: לשמור את הורעים. לנזרך העומר: אס

מקרא לגדול דלא צעי שימור דלרב אסור דס"ל דפיסוק טעמים דאורייתא ולרבי יוחנן שרי למשקל: שרי למשקל: היינו דאין קורין כחילה בשבת. דהואיל ועוולס לא למדו דבר זה אלא עכשו אינו מלמדו אלא שבר ואתי למשקל שבר בשבת. אבל שונין דעביד ליה בלא שבר: אמאי שונין בראשון. אפילו שונין לא דהא איכא שבר שימור דשבת ואתי למשקל שבר בשבת: (א) שלל דקמני ומישרי שרי: דהניא השובר את הפועל. שנתן לו שברו לו יום: לשמור את הסינוק. מטומאה: לשמור את הורעים. לנזרך העומר: אס

אמר שמואל במקום שנטולין שבר על המקרא ואין נטולין שבר על המדרש על המדרש לא שרי ליה למשקל נראה בעיני דה"פ מדינא מותר לטול שבר על המקרא ולא על המדרש כדמפרש ואזיל מיהו יש מקומות שמחמירין על עצמם שלא לטול שבר אפי' על המקרא כדי שלא יבא לטול מן המדרש ובאותן מקומות אפילו מקרא יכול ללמדו שרי מכיון שהחמירו על עצמן למצוא אין רשאין לטול שבר והוה ליה מקרא כמדרש לכל המקומות אלא דממתי מתוקמא ביהו במקום שנטולין שבר על המקרא כלומר שלא החמירו על עצמן ואפילו באתו מקום על המקרא דוקא הוא דשרי למשקל ומש"ה לא ילמדנו דכיון שנטולין עליה שבר אס מלמדו בחנם נמצא מהנהו אבל על המדרש לא שרי למשקל דמדינא אסור כדמפרש ואזיל הלכך כי מלמדו מדרש בחנם לא מהני ליה ולא מדי דאגרא לא מחייב ציה ולימוד גופיה נמי לאו הנאה הוא דמלוות לאו ליהנות נתנו: ולענין הלכה קיימא לן הכי דעל המדרש לא שרי למשקל מיהו ה"מ שבר לימוד אבל אגר בטולה שרי והכי איתא בירושלמי (ד) דגרסינן התם יכול אף על מקרא ותרגום כן מ"ל חוקים ומשפטים (ה) חוקים ומשפטים אתם מלמדים בחנם ומי וכן חמי מתניה נסבין אגריהוין אמר ר' יודן בר' שמעאל שבר בטולס נטולין: מאי שנה מדרש דלא דפיסי ואוסי לוא ה' צעס התיא. התי קרא מיימי לאשמעינן דמשה נטווה ללמוד תורה לישאל: ומכאן התי למדתי אהכס חוקים ומשפטים כאשר זוני

לא כאשר זוני אמאי קאי דליכא למימר בשבר דהיי ליתא כאשר זוני וכי זווה צכך לא סגיא ללא לישקול אגרא וליכא למימר נמי דכאשר זוני הכי קאמר כאשר זוני ולא מעלמי אני אומר דודאי שראל לא היו מפסקין צכך דהא כתיב) צך יאמינו לעולם אלא ודאי ה"ק כאשר זוני ללמד בחנם: מקרא נמי בחנם. מהאי קרא גופיה: רב אמר שבר שימור. דמסתמא לומדי מקרא קטנים וזכריני שימור ומש"ה נמי דאגר לימוד אסור שבר שימור שרי: ורבי יוחנן אמר שבר פיסוק טעמים. שמלמדן להם טעמים דלאו מדאורייתא ניניהו הלכך לא הוו כלל חוקים ומשפטים. ואיכא צין רב לרבי יוחנן ללמדו שבר שימור דאורייתא ולרבי יוחנן שרי למשקל: שרי למשקל: היינו דאין קורין כחילה בשבת. דהואיל ועוולס לא למדו דבר זה אלא עכשו אינו מלמדו אלא שבר ואתי למשקל שבר בשבת. אבל שונין דעביד ליה בלא שבר: אמאי שונין בראשון. אפילו שונין לא דהא איכא שבר שימור דשבת ואתי למשקל שבר בשבת: (א) שלל דקמני ומישרי שרי: דהניא השובר את הפועל. שנתן לו שברו לו יום: לשמור את הסינוק. מטומאה: לשמור את הורעים. לנזרך העומר: אס

מקרא לגדול דלא צעי שימור דלרב אסור דס"ל דפיסוק טעמים דאורייתא ולרבי יוחנן שרי למשקל: שרי למשקל: היינו דאין קורין כחילה בשבת. דהואיל ועוולס לא למדו דבר זה אלא עכשו אינו מלמדו אלא שבר ואתי למשקל שבר בשבת. אבל שונין דעביד ליה בלא שבר: אמאי שונין בראשון. אפילו שונין לא דהא איכא שבר שימור דשבת ואתי למשקל שבר בשבת: (א) שלל דקמני ומישרי שרי: דהניא השובר את הפועל. שנתן לו שברו לו יום: לשמור את הסינוק. מטומאה: לשמור את הורעים. לנזרך העומר: אס

מקרא לגדול דלא צעי שימור דלרב אסור דס"ל דפיסוק טעמים דאורייתא ולרבי יוחנן שרי למשקל: שרי למשקל: היינו דאין קורין כחילה בשבת. דהואיל ועוולס לא למדו דבר זה אלא עכשו אינו מלמדו אלא שבר ואתי למשקל שבר בשבת. אבל שונין דעביד ליה בלא שבר: אמאי שונין בראשון. אפילו שונין לא דהא איכא שבר שימור דשבת ואתי למשקל שבר בשבת: (א) שלל דקמני ומישרי שרי: דהניא השובר את הפועל. שנתן לו שברו לו יום: לשמור את הסינוק. מטומאה: לשמור את הורעים. לנזרך העומר: אס

לא מיי פ"א מהל' מ"ח הל' ו פ"ו מהלכות מדינא הלך ו פ"מ ענין י"ב וממ לאון רבנן טושי"ע י"ד סי' רכא פ"ט ו סי' רמה ע"פ ו וסי' רמו ע"פ ה':

לא ב מיי פ"ב מהל' מ"ח הל' ב טושי"ע י"ד סימן רמה ע"פ י"ב לב ג מיי פ"ו מהל' שבת הל' ב סגנו לאון סה טושי"ע ח"ח סימן טו ע"פ ד:

תורה אור השלם

1. ואתי צ"ח ג' בעת ההוא לצ"ח אהבם חוקים ומשפטים לעשתבם אתם בארץ אשר אתם עברים שהיא לרשתה: דברים י"ד י"ב 2. ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צויתי: יאליך לעשותן כי קרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה: דברים י"ד ה

תוספת

הא קמ"ל דאפילו במקום שנטולין שבר על המקרא וכו'. מפני ואזיל עממא דמי אני בחנם דכתיב ויהי למדתי אהכס חוקים ומשפטים מה לא נעל שבר משראל עשיתי התי: שבר שימור. משמר למד מיעוקט שלא ילכו אהו ואתי אכל מדרש אינו כריך ללמוד שבר לגדול שאינו לרבי שימור כן עשר נפשי: שבר פיסוק טעמים. ושבר דפיסוק אינו כריך אלא מדריבין ולא שרי לומר מה אני בחנם אף אתם בחנם: גדול משמע בר שימור הוא. משמע ליה דממתיני מיי אף גדולים: חבורי מיתרסא והכי קתני. וה"פ לא ילמדנו מקרא בגדול ללמוד מלמד הוא ציו מקרא אלא קורין בתחלה בשבת. מפני טעם שבת: אבל שונין בראשון. פירוש יולין לחור חורה ראשונה בשבת: היינו דאין קורין מפי שמעמכר בשבת וממתי מתקא וממכר אבל שונין בראשון דכיון דלמדו וז מדרש שבת יודעין אותו מערב שבת ואי משום שבר שימור וממ שונין בראשון. הו איכא שבר שימור: הנלעה היא. משכר שבת בעל ואלו מיימי מתקא וממכר שפסקו לו כן למי שנה: לשמור את התניוק. לנזרך מי מעמא: לשמור הורעים. לנזרך

עומר ושמי הלחם בשביעית אס שוכר לוימי אין נתנין לו שבר דמימיו מתקא וממכר אס היה נוטל:

(א) בכורות ט"ז. (ב) צ"מ נ"ח. [מספחה דשבת פ"ח] [מספחה צ"מ פ"ח] (א) נשין לג"פ ל: (ד) פ"ד (ה"ג.) (ג) [דברים י"ז] (א) שמתו י"ט.

הגרות הב"ח

(א) מהל' כ"א זוני ה' אלהי מה אני: (ב) שם בתחלה בשבת אבל שנין כדאשון: (א) רש"י ד"ה רב אמר וכו' קמהני ליה השבר: (ד) ד"ה ר' יוחנן ד"ה בקטן משום דקא מהני דה"ה השבר ה"ה ד"ה ותיבת בקטן נמחק: (ה) ד"ה מרין וכו' בקטן קתני משום: (ו) ד"ה הנלעה היא ומישרי שרי כ"ל ותיבת דקמני נמחק:

מוסף רש"י

טעמים. הנהיגת קורין טעמים (מגילה ג.) גניות טעמי מקרא של תורה נבאליס ומנויסי. צין ניקוד שכתב צין כבשבת קול ונללול עימות הנהיגה של פסוק ורגא וטופר מהפך (ברכות ט.) השובר את הפועל. גוצר של הקדש ששכר פועל משל הקדש (ב"מ נח.) לשמור את התניוק. שלא יעמא, שהיו מגדלין אותן לפיה בתלות גניותו כבלעיס ותמחיון הלל כדאמרין כסוהו בשין תחת המטה (פ"ה.) לפי עשאו מעלה כסוהו השורף את הפירה שנהא פרישטו כסוהו ואין חמי כסוהו נטולין כי כל בשבת כדאמרין כסדר יומא (ט.) והתינוקות הללו שלא נעמא מעולס ממלחסי מייס למקדשין ומזין עלו כל בשבת לשמור את הפרה. חזונה. שלקמא ותומין אותה שלא מוסבל בעליה עול או כמות (ש"ס.) לשמור את הורעים. חזונה לעומר קודם פסחא שבעיס יום כדאמרין כממות (פ"ה.) אי נמי בשביעית פסימסי לעומר ושמי הלחם (ב"מ ש"ס.) אין נותנין לו שבר שבת. אס שרי יום הוה (ש"ס.)

פירוש הרא"ש

במקום שנטולין שבר על המקרא. ואס היה מלמדו בחנם הכי הוא מומלד לו על השבר ומנהו: מאי פסקא. שנטולס נטולין שבר על המקרא ולא על המדרש ולא קמי איכא: מה אני בחנם. זיה אחי ללמדו בחנם: שרי וטולין על גרים קטנים הלומדים מקרא לשמרם שלא ילכו כדמכות ובשוקין ויזיקו ויחמו לזכריס שרי: שפיקו טעמים. לנגן המקראות הכלכתן ולא דאורייתא הוא ושרי לטול שבר עליו: לא ילמדנו בקרא. בקטן אס הרי קטן הנאה ממנו: אס היה גדול בלמד לו ולבניו בקרא. לו משום גדול הוא ולא צעי שימור ואין נטולין עליה שבר ולבניו משום דהואיל ועוולס לא למדו דבר זה אלא עכשו אינו מלמדו אלא שבר ואתי למשקל שבר בשבת. אבל שונין דעביד ליה בלא שבר: אמאי שונין בראשון. אפילו שונין לא דהא איכא שבר שימור דשבת ואתי למשקל שבר בשבת: (א) שלל דקמני ומישרי שרי: דהניא השובר את הפועל. שנתן לו שברו לו יום: לשמור את הסינוק. מטומאה: לשמור את הורעים. לנזרך העומר: אס